

TARİH: 14/06/2022
SAYI : 2022/18**İŞ KANUNUNDA SORU CEVAPLARLA
YENİ İŞ ARAMA İZİN UYGULAMALARI**

Yeni İş Arama İzni, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 27'nci maddesinde düzenlenmiş olup, yeni iş arama izni uygulamalarını soru cevaplarla ve yargı kararları ışığında incelemeye çalışacağız.

Yeni İş Arama İzninin Amacı Nedir?

Yeni iş arama izninin amacı, işçinin ihbar yani bildirim süresi sonunda çalışmakta olduğu mevcut eski işyeri ve işinden ayrılacak olmasıyla birlikte yeni bir işyerine ve işine kısa sürede başlamasının sağlanmasıdır.

Yeni İş Arama İzni Hangi Hallerde Mümkündür/Mümkün Değildir?

Yeni iş arama izni, bildirim süresi tanınarak yapılan fesihlerde mümkündür. Yani, iş arama izni belirsiz süreli iş sözleşmelerinde geçerlidir. İşverence 4857 sayılı Kanunun 25'inci maddesine dayanılarak yapılan fesihlerde böyle bir yükümlülük olmadığı gibi, belirsiz süreli iş sözleşmesinin bildirim süresi tanınmaksızın derhal feshinde ya da bildirim sürelerine ait ücretin veya ihbar tazminatının peşin ödendiği hallerde yeni iş arama izni verilmesi gerekmez.¹

Hangi Tarafın İş Sözleşmesini Feshi Durumunda Yeni İş Arama İzni Verilir?

Hangi tarafın feshettiğine bakılmaksızın bildirim süresi içerisinde İş Kanunu'nun 27'nci maddesi uyarınca işçiye yeni iş arama izin hakkı tanınmıştır.²

Yeni İş Arama İzni Zorunlu mu, Ne Zaman Kullandırılmalı ve Kullanma Zamanını Kim Belirler?

İşveren işçinin bildirim süreleri içinde, iş arama iznini iş saatleri yani çalışma günleri içinde vermeye mecburdur. İşçinin işyerinde çalışmadığı örneğin; hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günleri gibi günlerde işveren yeni iş arama iznini veremez. Ancak, bu günlerde de çalıştırılıyorsa yeni iş arama izninin verilmesi gerekmektedir. Yargıtay'a göre iş arama izninin kullanılma zamanını işveren belirler, işçinin kendiliğinden bu izni kullandığını belirterek ayrılması doğru değildir. Zira ihbar öneli içinde iş görme borcu eksiksiz devam etmektedir.³

İşçi İş Arama İzninden Vazgeçebilir mi?

¹ Yrg. 22. HD., T.04.03.2014, E.2014/4476, K.2014/4818

² YİBGK, T.19.10.2018, E.2017/9, K.2018/10 (09.05.2019 tarih ve 30769 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanmıştır).

³ Yrg. 9. HD., T.23.06.2014, E. 2012/32958, K. 2014/21253

İşçi yeni iş arama izninden kendi özgür iradesiyle vazgeçebilir, ancak vazgeçme halinde ödenecek olan zamlı ücreti talep edemez.

Yeni İş Arama İzninde Ücret Ödeme Yükümlülüğü Devam Eder mi?

İşveren işçinin bildirim süreleri içinde, iş arama iznini iş saatleri yani çalışma günleri içinde ve ücret kesintisi yapmadan vermeye mecburdur.

Yeni İş Arama İznin Süresi Nedir ve Bu Süre Artırılabilir mi?

İş arama izninin süresi günde 2 saatten az olamaz. Bu süre nisbî emredici bir hüküm olduğundan yeni iş arama izin süresi iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesi ile artırılabilir.

Yeni İş Arama İzni Toplu Olarak Kullanılabilir mi, Toplu Kullanabilme Yetkisi Kime Aittir?

İşçi isterse iş arama izin saatlerini birleştirerek toplu kullanabilir. Ancak, iş arama iznini toplu kullanmak isteyen işçi, bunu işten ayrılacağı günden evvelki günlere rastlatmak ve bu durumu işverene bildirmek zorundadır.

İşçi Yeni İş Arama İzni Bitmeden İş Bulduğunda İzni Kesilir mi?

İşçinin ihbar öneli tanımak suretiyle feshinden sonra da işçinin iş arama ihtiyacı devam edebilecektir. Hatta işçi bu arada yeni bir iş bulmuş olsa dahi, iş arama ihtiyacı devam eder. Çünkü, işçi iş arama iznini değerlendirerek daha iyi bir iş bulma imkanına kavuşabilecektir.⁴

Yeni İş Arama İznini Vermeyen ve İş Arama İzninde İşçiyi Çalıştıran İşverene Ne Tür Müeyyide Uygulanır?

İşveren yeni iş arama iznini vermez veya eksik kullandırırorsa o süreye ilişkin ücret işçiye ödenir. Bunun dışında iş mevzuatında işveren hakkında doğrudan bir idari para cezası öngörülmemiş olup, ancak 4857 sayılı Kanunun 32 ilâ 102'nci maddeleri kapsamında ücretin kasten ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde her işçi ve her ay için 2022 yılında 429,00 TL idari para cezasının uygulanabilmesi mümkündür. Yeni iş arama izninin işveren tarafından verilmemesi halinde işçi, iş sözleşmesini 4857 sayılı Kanunun 24/II-f çerçevesinde çalışma şartlarının uygulanmamasına bağlı olarak haklı nedenle fesh edebilir. İşveren, iş arama izni esnasında işçiyi çalıştırır ise işçinin izin kullanarak bir çalışma karşılığı olmaksızın alacağı ücrete ilaveten, çalıştırdığı sürenin ücretini %100 zamlı öder (her saati için %100 zamlı). Burada yer alan ücret, çıplak ücret olarak dikkate alınmalıdır. Kabule göre de yeni iş arama iznine esas günlük ücretin, fesih tarihindeki yol yardımı dâhil ücret olarak dikkate alınması hatalıdır.⁵ İşçiye iş arama izni verilmeden çalıştırılması halinde bu süreye ilişkin ücret 3 kat olarak ödenmesi gerekir. 1 kat çalışmadan hak edeceği ücret + 1 kat çalışması karşılığı hak edeceği ücret + %100 zamlı ücret olarak 3 kat ödenmesi gerekir. **Örneğin;** günlük ücreti 200,00 TL olan işçiye yeni iş arama izni 1 gün eksik verilmiş

⁴ Yrg. 9. HD, T.21.03.2011, E.2009/7616, K.2011/7531

⁵ Yrg. 22. HD., T.24.12.2019, E. 2016/25681, K. 2019/24233

ve aynı gün çalıştırılmışsa 3 x 200,00 = 600,00 TL günlük iş arama izni ücretine hak kazanacaktır.

İhbar Öneli Verilmeden İş Sözleşmesinin Feshi Durumunda İş Arama İzni Ödenir mi?

İş sözleşmesi ihbarsız olarak feshedilen işçi ihbar süresine ait ücretini tazminat olarak isteyebilir. Ancak bundan ayrı olarak iş arama izin parası talep edemez.⁶ **Somut olayda işçiye bildirim süresi verilmemiş olup, bildirim süresi kullanmayan işçiye yeni iş arama izni verilmesi gerekmediğinden, davacının çalışarak veya çalışmaksızın yeni iş arama ücretine hak kazanması mümkün değildir.**⁷

Emeklilik Nedeniyle Yeni İş Arama İzni Verilmeli mi?

Aşağıda yer alan yargı kararına göre, emeklilik nedeni ile de işten ayrılan işçiye işveren tarafından iş arama izninin kullandırılması gerekmektedir. Mahkemece, davacının emekliliğe hak kazandığı gerekçesi ile iş akdinin 25.01.2012 tarihi itibarıyla feshedildiği her ne kadar davacıya 25.08.2011-25.01.2012 tarihlerinde iş akdinin 25.01.2012 tarihi itibarıyla iş akdinin feshedileceği ve iş arama izni kullanması ihtar edilmiş ise de davalı tarafından bu izinlerin kullandırılmadığı bu sürelerde davacının davalı yanında çalışmaya devam ettiği bu nedenle davalının davacıya kullandırılmayan iş arama izin ücretlerini ödemekle yükümlü bulunduğu bahisle davanın kabulüne karar verilmiştir. Somut olayda, gerek 24.05.2011 tarihli bildirimde gerekse de 27.10.2011 tarihli ihtarnamede işveren tarafından işçiye iş arama izni kullanmasını önermiştir. Davacı işçi verdiği cevapta işe iade davası açtığından bahisle yapılan feshi kabul etmediğini bu nedenle de iş arama iznine ilişkin davalı işverenin kendisince imzalanmış ihtarnamelerini de kabul etmediğini beyanla iş arama iznini kendisi kullanmamıştır. Yani işverenin iş arama izninin kullandırmadığının kabulü doğru olmamıştır. Davanın reddine karar vermek gerekirken kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirir.⁸

Yeni İş Arama İzninde Meydana Gelen Olaylar İş Kazası Sayılır mı?

4/1-a kapsamında sigortalı sayılan işçinin yeni iş arama izni süresinde işverenin denetimi ve otoritesi altında bulunmadığından bu süre içerisinde işyeri dışında meydana gelen kazaların iş kazası sayılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Saygılarımızla...

VİZYON GRUBU

⁶ Yrg. 9. HD., T.09.10.1969, E.5527, K.9642

⁷ Yrg. 22. HD., T.24.12.2019, E. 2016/25681, K. 2019/24233

⁸ Yrg. 7. HD., T.20.01.2016, E.2015/5407, K.2016/379